

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Kamercommissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum 18 juni 2019

Betreft Position Paper Financiering Kinderopvang t.b.v. AO Kinderopvang 20 juni 2019

Geachte Leden van de Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Op 20 juni vergadert uw Kamer over de kinderopvang. Graag vragen wij gezamenlijk aan de hand van drie onderwerpen uw aandacht voor de financiering van de kinderopvang.

Verbetertraject Kinderopvangtoeslag

April 2018 besloot de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid dat het traject 'Directe Financiering' gestopt zou worden. Voor ons zeer onverwacht en teleurstellend. De website van de Rijksoverheid meldt:

'Bij deze afweging is gekeken naar de mogelijkheden voor verbeteringen, afgezet tegen risico's. Zowel binnen het huidige stelsel als in een nieuw stelsel. De afgelopen jaren heeft de Belastingdienst meer grip gekregen op de processen en is er meer stabiliteit in de uitvoering van de kinderopvangtoeslag gekomen. Het kabinet kiest daarom voor het doorvoeren van verbeteringen en veranderingen bij de Belastingdienst in plaats van een nieuw systeem.'

Recente ontwikkelingen bij de Belastingdienst rondom de kinderopvangtoeslag baren ons echter flinke zorgen. Staatssecretaris Snel vraagt eind mei om een 'beleidsvakantie' voor de Belastingdienst: *"De fiscus werkt grotendeels met verouderde computersystemen [...] Het doorvoeren van grote beleidswijzigingen is in die antieke systemen echter enorm bewerkelijk. [...] de fiscus er onvoldoende in slaagt het achterstallige onderhoud weg te werken. [...] 'Een inventarisatie van komende beleidsinitiatieven [...] laat zien dat er een groot risico is dat de modernisering opnieuw onder druk komt te staan,'"*, zo lazen wij op 28 mei 2019 in de Volkskrant.

Ondertussen loopt het 'Verbetertraject Kinderopvangtoeslag' gewoon door. Wij hebben een aantal kritische vragen en zorgen reeds gemeld tijdens dit traject en delen deze graag ook met u.

Met betrekking tot het thema 'Eerder signaleren; maandelijkse gegevensaanlevering' schrijft de staatssecretaris in haar verzamelbrief d.d. 25 april jongstleden het volgende:

'Een pilot is gestart waarin onderzocht wordt [...] in hoeverre het mogelijk is om op basis van de ontvangen gegevens de hoogte van de toeslag aan te passen, in aanvulling op het informeren van ouders over verschillen tussen bij de Belastingdienst bekende gegevens en de ontvangen gegevens van kinderopvangorganisaties. Het is onze ambitie om medio 2020 met zoveel mogelijk kinderopvangorganisaties maandelijks gegevens uit te wisselen.'

Onze eerste zorg betreft de verantwoordelijkheid die bij de kinderopvangorganisaties wordt gelegd voor het juist aanleveren van de juiste gegevens op basis waarvan de toeslag van ouders aangepast kan worden. Dit overigens terwijl het systeem van de Belastingdienst niet optimaal en probleemloos werkt. Ouders blijven volgens de wet aanvrager van de toeslag en kunnen straks door onjuiste

informatie of fouten in het systeem een lagere of hogere toeslag krijgen. Dat dit negatieve gevolgen met zich mee kan brengen is in de afgelopen periode uitgebreid in het nieuws geweest rond de vermeende fraudezaak.

De verkenningen waaronder de door ons bepleite T-2 regeling zijn doorgestuurd naar het IBO Toeslagen aldus de staatssecretaris. Wij zijn ervan overtuigd dat deze beleidsmaatregel preventief werkt ten aanzien van het verminderen van terugvorderingen en nabetalingen. Wat is de haalbaarheid van deze regeling nu er een beleidsvakantie is aangekondigd?

Tot slot is ons niet duidelijk wat de te verwachten resultaten zijn. Wanneer gaan we daadwerkelijk welke resultaten zien van het verbetertraject Kinderopvangtoeslag? Hoeveel ouders zullen niet meer geconfronteerd worden met hoge terugvorderingen? Wat is het totaaleffect van het gehele traject?

Winstuitkering in de kinderopvang

Graag vragen we ook uw aandacht voor het onderwerp winstuitkeringen in de kinderopvang. Uit een uitvraag (april 2019) van Voor Werkende Ouders onder ouders blijkt dat 82 procent van hen van mening is dat winsten binnen de kinderopvang behouden moeten blijven voor de sector kinderopvang en niet aan investeerders uitgekeerd zouden mogen worden. Ouders zijn uitgesproken over deze stelling: *'Ik wil het beste voor mijn kind en niet dat het geld naar het buitenland gaat.'* en *'Winst maken en kinderen gaan niet samen.'*

Dat ouders hier een terechte zorg hebben, werd bevestigd tijdens de hoorzitting van uw commissie over de consequenties van private equity fondsen in de kinderopvang op 16 mei jongstleden. Prof. dr. P. Rooseboom waarschuwde voor een te romantisch beeld van private equityfondsen: bij deze fondsen staat het belang van de aandeelhouder voorop en wordt er gewerkt volgens een principe van opkopen, de bedrijfsvoering optimaliseren en de onderdelen weer in stukken hakken om deze vervolgens te verkopen met winst. Daar tegenover staan de ondernemers in de kinderopvang die juist ook niet-renderende vestigingen openhouden in gebieden waar weinig vraag is naar kinderopvang. Dit is mogelijk dankzij het geld dat verdiend wordt met de goedlopende vestigingen van de organisatie. Een mooi voorbeeld van hoe de winst die behaald wordt direct wordt geherinvesteerd in kwalitatief hoogwaardige opvang voor alle kinderen!

Dat andere investeerders nodig zouden zijn om het aanbod van kinderopvang te vergroten, is ook onjuist. Ondernemers kunnen voor financiële ondersteuning bij uitbreiding en opstart terecht bij het Waarborgfonds.

Financieringssystematiek

Tot slot vragen wij u om oog te hebben voor de kosten van het gehele systeem van kinderopvangtoeslag. Alle verschillende financiële stromen in de kinderopvang (de kinderopvangtoeslag, VVE-gelden en gemeentelijke subsidies) creëren een oerwoud waarin ouders gemakkelijk de weg kwijtraken en fouten maken. Kinderopvangorganisaties, gemeenten, de belastingdienst en oudervertegenwoordigers zijn veel tijd kwijt met het organiseren van het werken met deze verschillende stromen – niet in de laatste plaats vanwege de noodzaak om alles goed uit te leggen aan en het begeleiden van ouders. De vraag die wij onszelf hierbij regelmatig stellen is: hoeveel kost eigenlijk het in standhouden van al deze regelingen? Om meer zicht te krijgen op de totale kosten die met het huidige stelsel van financiering gepaard gaan, pleiten wij voor een onderzoek hiernaar.

Tot nader toelichting gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,

Marjet Winsemius
Stichting Voor Werkende Ouders

Sharon Gesthuizen
Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang